

Перша книга головного редактора газети „Сіверщина”, голови обласного товариства „Просвіта”, відомого на Чернігівщині журналіста і громадського діяча Василя Федоровича Чепурного „Акурайку” підтвердила вірність і відданість автора обраній темі – відродженню національної самосвідомості. У структурному відношенні книга складається з п'яти розділів, що містять у собі короткі нариси з ґрунтовним аналізом гострих проблем сучасності, завершеністю численних сюжетних ліній та обов'язковим посиланням на джерела.

Не заглиблюючись у детальний переказ змісту книги, зазначимо, що автор має хист викладати матеріал зразковою сучасною українською літературною мовою, а публіцистична манера письма лише підкреслює гостроту визначених сюжетів і показує, в яких часом драматичних умовах народжується політика української держави. Зміст книги дозволяє нам краще зрозуміти три іпостасі автора – публіциста, майбутнього письменника та історика. Серед документальних джерел – монографії, наукові розвідки в часописах, збірниках наукових статей та щоденники.

Незважаючи на розбивку тексту на невеликі сюжети із виразно-інтригуючими назвами, перед читачем послідовно розгортається загальне полотно, в якому знаходиться місце численним дійовим особам, покликаним до життя сучасними соціально-політичними умовами. Разом з тим заслуговує на увагу звернення автора до сімейних, побутових обставин свого життя, з'ясування родинних зв'язків, глибокого знання сімейної історії, відтворення біографії своїх рідних, захоплення рідним селом Авдіївкою.

Справедливості ради треба відзначити, що авторові вдалося своєю книгою, її змістом привернути увагу читача до українознавчої тематики. Сама назва „Акурайку” у передньому слові перекладається „як у райку в осім барку”, а „барку” на санскриті – це дім, будинок. Тому всім зрозуміло, ще в дитинстві автор вигукував, щедруючи: „Ак у райку, в осім барку, щедрий вечір, добрий вечір!”.

Багато уваги приділено з'ясуванню таких аспектів, як проблеми помаранчевої революції. Та це й зрозуміло, адже автор брав активну участь на стороні проющенко́вської команди, займаючи посаду заступника керівника обласного штабу. Віктор Ющенко як кандидатура на президента – симпатик Василя Чепурного. Він знає, що улюблений герой майбутнього президента – Шарль де Голль, а тому його зовсім не дивує стійка нехоть Ющенка чути про падіння свого рейтингу. Це свого часу переживав і француз. „Як тільки не обзивали Шарля де Голля – і „Конетаблем” (це щось на зразок нашого міліціанта), і старим дурнем, якого пора здати в музей... Обзивають і Ющенка. Франція досі вважає свого генерала найвидатнішим французом. Ющенка оцінять не скоро. Але оцінять. Якщо українці будуть нацією, а не мільйонами споживачів” (с. 13).

Одним із найчіткіше окреслених, потужних за інформаційним наповненням, на наш погляд, є сюжет про сучасну літературу та її популярних провідників у розділі „Щоденникові окрушини”. Тут, у своєрідному щоденнику письменника, є поезія і проза, мініатюри і коротенькі новели, роздуми про сучасне літературне життя та творчість письменників інших національностей.

Окремої розмови заслуговує другий розділ – „Росія” з центральним нарисом „Помстимося Росії ... любов'ю”. У ньому йдеться про українсько-російські відносини, територіальні перспективи Росії як держави, висновки російських експертів про те, що в багатьох регіонах країни розвиваються сепаратистські настрої, особливо на Далекому Сході, Сибіру, Татарстані та кавказькому регіоні. Міркування автора, оперті на висновки російських експертів, заслуговують на увагу, більше того – б'ють тривогу, бо розвал Росії, як наголошує В.Чепурний, не піде на користь не тільки Росії. Справді, нам потрібно зміцнювати і розвивати відносини з північним сусідом та всіляко стимулювати цілісність цієї великої

держави, адже процеси, які там відбуваються, характерні в сучасних умовах і для інших держав, у тому числі й України.

Не випадково у Франції за ініціативою Ніколя Сарказі намагаються знайти ключ до відродження національної самосвідомості громадян. Там проводиться широка громадська дискусія з питань національної ідентичності. Акції тривають по декілька місяців, після чого з метою територіальної і духовної єдності підбиваються підсумки на загальнофранцузьких конференціях. Серед питань, які обговорюються суспільством: що значить бути французом і в чому суть національної самоідентифікації?

В Україні, де проблем з національною самоідентифікацією не менше, ніж у Франції, варто своєчасно звернути увагу на основний нюанс – збереження цілісності своєї країни. Українській владі, яка за час незалежності так і не проголосила патріотизм і самоідентифікацію основним завданням і пріоритетом розвитку суспільства, належало б повчитися у європейських колег. Як і Франції, нашій країні не завадила б загальнонаціональна дискусія, за наслідками якої можна було б визначити стратегію розвитку українського громадянського суспільства, спрямовану на зміцнення територіальної і національної єдності. За роки незалежності в Україні утворені органи влади усіх рівнів, але громадянське суспільство характеризує не лише наявність „владної піраміди”, але й ефективність її функціонування. Влада ж поки що демонструє неспроможність вивести країну із системної кризи, а тому відбувається процес відчуження громадян від держави, влади і політики. За висновками соціологів, Україна є лідером серед постсоціалістичних європейських держав за рівнем недовіри населення до владних структур.

Як відомо, для громадянського суспільства характерна система представництва інтересів різних груп населення у вигляді об'єднань громадян. Важливу роль у цій справі мали б відіграти політичні партії, але вони, на жаль, недостатньо сприяють встановленню належних зв'язків між державою і громадянами. Немало партій і політиків, особливо під час виборів, намагаються показати себе представниками інтересів не певних соціальних груп, а всього народу, що є не що інше, як популістська недалекоглядність.

Для національної самоідентифікації, становлення громадянського суспільства в Україні необхідна реструктуризація і трансформація соціальної структури нашої держави. Відсутність середнього класу, люмпенізація численних верств населення, поява нових власників, поляризація багатства і бідності – це те, що відноситься до особливостей формування громадянського суспільства в Україні. Поступовий процес становлення громадянського суспільства сьогодні ще далекий до свого завершення, і чинниками його прискореного формування можуть стати лише вільні та альтернативні політичні вибори, незалежні засоби масової інформації, розвиток місцевого самоврядування, політичні партії, здатні репрезентувати групові інтереси і, звичайно ж, автори книг, небайдужі до української національної історії та культури.

Саме до таких авторів і належить Василь Чепурний, який не приховує своїх намірів, національних інтересів, а навпаки, формує їх, залучаючи читача у коло своїх однодумців. Загалом, книга автора стане не тільки гідним внеском у краєзнавчу літературу, але й бажаним подарунком любителям української словесності.

Володимир ПОЛОВЕЦЬ